

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 17/2022
21.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Биљана Дунић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, Високи савет судства, Основни суд у ..., коју заступа Државно првобранилаштво, Одељење у Нишу, ради накнаде трошкова превоза, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2748/21 од 20.10.2021. године, у седници већа одржаној 21.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 2748/21 од 20.10.2021. године тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Прокупљу П1 117/20 од 11.03.2021. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиљи исплати износ од 27.500,00 динара на име трошкова ревизијског поступка, у року од 8 дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Прокупљу П1 177/20 од 11.03.2021. године, усвојен је тужбени захтев тужиље и обавезана тужена да тужиљи на име накнаде штете због неисплаћених трошкова превоза за долазак и одлазак са рада за период од октобра 2018. године до септембра 2020. године, исплати појединачно опредељене новчане износе са законском затезном каматом на сваки појединачни износ као у његовом садржају. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да на име трошкова парничног поступка тужиљи накнади износ од 92.700,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2748/21 од 20.10.2021. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев тужиље да се обавезе тужена да јој на име накнаде штете због неисплаћених трошкова превоза за долазак и одлазак са рада за период од октобра 2018. године до септембра 2020. године исплати појединачно опредељене новчане износе са законском затезном каматом на сваки појединачни износ као у његовом садржају. Ставом другим изреке обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 30.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, битне повреде одредаба парничног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр.72/11 ... 18/20) Врховни суд је оценио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је у радном односу код тужене и обавља функцију судије у Основном суду у Тужила је у периоду до 08.10.2018. године, имала пребивалиште и боравиште у ... и исплаћивана јој је накнада трошкова градског превоза у Почев од 08.10.2018. године, тужила живи у ..., из ког разлога се обратила туженој са захтевом за накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада у висини месечне карте на релацији ... – ... као и накнаду трошкова градског превоза у ... до општине ..., али је од стране председнице суда обавештена да јој трошкове неће одобрити. У прилог захтева доставила је фотокопију потврде ПУ Ниш од 08.10.2018. године да има пријављено боравиште на адреси ..., Улица ... и у потврди је уписан период привременог боравишта тужиле на назначеној адреси од 08.10.2018. године до 08.10.2020. године. Тужена је исплаћивала тужилу трошкове превоза у висини цене месечне карте у јавном саобраћају у износу од 1.600,00 динара месечно што је цена карте у градском саобраћају у ... Тужбеним захтевом тужила је тражила да се обавезе тужена да јој за спорни период исплати накнаду у висини стварних трошкова превоза коју је утврдио вештак економско-финансијске струке.

Код тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиле применом одредбе члана 5. Уредбе о накнадама и другим примањима изабраних и постављених лица у државним органима и одредбе члана 2. став 1. Уредбе о накнади трошкова и отпремнине државних службеника и намештеника. Наведеним подзаконским прописима запосленима је признато право на накнаду трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада у предвиђеној висини. Тужила је туженој поднела захтев за накнаду трошкова које је стварно сносила и фактички имала ради доласка и одласка са рада. Првостепени суд је нашао да је тужила претрпела штету у висини разлике између исплаћених и стварно припадајућих трошкова за долазак и одлазак са рада због чега је тужбени захтев тужиле усвојио.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиле нашавши да сходно одредби члана 118. став 3. Закона о раду повећање трошкова превоза за долазак и одлазак са рада услед пресељења у току рада може бити надокнађено од стране послодавца, али тек кад он захтев размотри и одобри. Тужила је поднела писани захтев за признање права трошкова превоза и од стране председнице суда је обавештена да јој се исти неће одобрити тако да је изостала сагласност послодавца као услов неопходан за примену наведене одредбе и остваривања права запосленог, конкретно тужиле.

Врховни суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана другостепена пресуда донета уз погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 11. Закона о судијама ("Службени гласник РС" бр. 116/08...47/17) прописано је да судија остварује права из радног односа у складу са прописима који уређују права из радног односа изабраних лица, ако овим законом није друкчије одређено.

Уредбом о накнадама и другим примањима изабраних и постављених лица у државним органима („Службени гласник РС“ бр. 86/07...78/12), одредбом члана 1. уређују се услови под којима изабрана лица, као и постављена лица чија радна места нису у положају (постављена лица) у државним органима остварује право на накнаду трошкова који настају у вези са њиховим радом у државном орагану и друга примања, начин остваривања права и висина накнада трошкова и других примања. Одредбом члана 5. став 1. исте Уредбе прописано је да право на накнаду трошкова: превоза за долазак на рад и за одлазак с рада; службеног путовања у земљи; службеног путовања и селидбе у иностранство; рада и боравка на терену; привременог или трајног премештаја у друго место рада, као и право на отпремнину при одласку у пензију - изабрана и постављена лица у државним органима остварују сходном применом одредаба уредбе Владе којом се уређује накнада трошкова и отпремнина државних службеника и намештеника, осим одредаба којима су утврђени посебни случајеви у којима државни службеник или намештеник нема право на накнаду трошкова за одвојени живот од породице. Изабрана и постављена лица у државним органима остварују право на додатак на плату за: време проведено у радном односу (минули рад); прековремени рад; рад на дан празника који није радни дан; рад ноћу - сходном применом одредаба општих прописа о раду (став 2.).

Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника ("Службени гласник РС", бр. 98/2007 (пречишћен текст), 84/2014, 84/2015) прописано је да се државном службенику и намештенику накнађују, између осталог, трошкови превоза за долазак на рад и за одлазак с рада. Одредбом члана 3. наведене Уредбе прописано да се државном службенику и намештенику накнађују се трошкови превоза за долазак на рад и за одлазак с рада у висини цене месечне претплатне карте у градском, приградском, односно међуградском саобраћају.

Према члану 2. Закона о раду, одредбе овог закона примењују се на запослене који раде на територији Републике Србије, код домаћег или страног правног, односно физичког лица (у даљем тексту: послодавац), као и на запослене који су упућени на рад у иностранство од стране послодавца ако законом није друкчије одређено (став 1.). Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено (став 2.).

Тужиља обавља функцију судије у Основном суду у ... и у периоду до 08.10.2018. године је имала пребивалиште у ..., а почев од 08.10.2018. године, тужиља живи у ..., из ког разлога се обратила туженој са захтевом за накнаду трошкова превоза

за долазак и одлазак са рада у висини месечне карте на релацији ... – ..., као и накнаду трошкова градског превоза у ... до општине ...

Законом о судијама су уређена начела судијске функције, положај и избор судија, престанак судијске функције, дисциплинска одговорност судија и др. при чему нису посебно уређена питања која се односе на врсте накнаде и других примања на које судије имају право у току обављања судијске функције, као ни услови, начин остваривања ни висина ових примања судија, већ сагласно одредби члана 11. Закона о судијама, судије остварују ова права у складу са прописима који уређују права из радног односа изабраних лица, што су у конкретном случају наведене уредбе Владе којима су уређена питања која се односе на услове, начин остваривања и висину накнада и других примања изабраних и постављених лица у државним органима. Према Уредби о накнадама и другим примањима изабраних и постављених лица у државним органима, право на накнаду трошкова превоза за долазак на рад и за одлазак с рада судија остварује сходном применом одредаба уредбе Владе којом се уређује накнада трошкова и отпремнина државних службеника и намештеника. Уредба Владе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника, регулише право на накнаду трошкова превоза и висину ове накнаде, без ограничења у остваривању овог права и без условљавања сагласношћу руководиоца за накнаду увећаних трошкова превоза насталих услед промене места становања, при чему наведене уредбе Владе у погледу накнада трошкова превоза не упућују на сходну примену општих прописа о раду, већ је примена општих прописа о раду на изабрана и постављена лица у државном органу ограничена само на додатке на плату, у смислу члана 5. став 2. Уредбе о накнадама и другим примањима изабраних и постављених лица у државним органима.

Такође, у конкретном случају, нема места примени одредаба Закона о раду, у смислу цитираног члана 2. Закона о раду, будући да судије и остали носиоци правосудних функција, не спадају у категорију запослених већ изабраних лица, и права из радног односа остварују у складу са прописима који уређују права из радног односа изабраних лица.

Наиме, право на исплату трошкова превоза тужиљи као изабраном лицу у државном органу, регулисано је наведеним уредбама Владе, на чију примену упућује Закон о судијама, и којима је признато право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене месечне претплатне карте у градском, приградском, односно међуградском саобраћају и чији је смисао да се обезбеди присуство на раду. Наведеним прописима су изостављене су одредбе које регулишу право на накнаду трошкова превоза у случају промене места становања, међутим у конкретном случају нема места примени општег радноправног прописа – Закон о раду, будући да Закон о судијама, као ни поменуте Уредбе, на то не упућују, те супротно становишту другостепеног суда, у конкретном случају нема места примени одредбе члана 118. став 3. Закона о раду за случај захтева изабраног лица за накнаду трошкова превоза у увећаном износу насталих променом места становања. Како уредбама којима је регулисано право на накнаду превоза нису прописана посебна правила у случају промене места становања у току обављања функције, већ је само утврђено право на накнаду у висини цене превозне карте, то следи да промена места становања не утиче на право тужиље на накнаду трошкова превоза у висини цене месечне претплатне

карте у градском, приградском, односно међуградском саобраћају, а које је имала за долазак на рад из ... у ... и за одлазак са рада у утуженом периоду, будући да је тужиља 08.10.2018. године променила место становања и преселила се из ... у ..., о чему је обавестила председника суда у ... и поднела захтев за исплату увећаних трошкова превоза од места становања до места рада.

Имајући у виду да је тужена тужиљи исплаћивала трошкове превоза у висини цене месечне карте градског превоза у .., уместо у висини цене месечне карте у међуградском саобраћају ...-..., као стварног вида трошка превоза који је тужиља имала у обављању судијске функције, тужена је тужиљи проузроковала штету у обавези је да ову штету накнади на основу члана 154. став 1. и 172. став 1. Закона о облигационим односима. Висина накнаде трошкова превоза тужиље за долазак на рад и одлазак са рада на наведеној релацији у спорном периоду утврђена је вештачењем.

Из наведених разлога на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Тужиља је успела ревизијском поступку, па јој применом одредаба члана 153. став 1. и 154. ЗПП припадају опредељени трошкови ревизијског поступка за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, за таксу на ревизију у износу од 3.800,00 динара и таксу на ревизијску одлуку у износу од 5.700,00 динара, укупно 27.500,00 динара, према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксеној тарифи из Закона о судским таксама.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић